

**Samen gaan we
voor duurzaam**

Op Papendal willen we onze energie zo slim mogelijk benutten

Papendal: sportief hart van Nederland

In de Veluwe bossen in Arnhem ligt Sportcentrum Papendal. De dochteronderneming van NOC*NSF heeft als doel de Nederlandse (top)sport te bevorderen. Dagelijks maken 350 sporters gebruik van de faciliteiten op Papendal waarvan 110 topsporters fulltime in het Centrum voor Topsport en Onderwijs trainen, studeren en wonen. Op het terrein bevinden zich daarnaast nog allerlei sport

gerelateerde organisaties, waaronder de Atletiekunie en voetbalclub Vitesse dat hier haar trainingscomplex heeft. Binnen de ruim 160 hectare liggen diverse gebouwen, sportvelden, faciliteiten, een evenemententerrein én een hotel en congrescentrum. Dat maakt Papendal tot het kloppende hart van (top)sport, innovatie en talentontwikkeling met volop ruimte voor breedtesport, zakelijke bijeenkomsten, recreatie en toerisme.

De duurzame voordelen voor Papendal

Bij Papendal is maatschappelijk verantwoord ondernemen ingebed in de bedrijfsvoering. Wat zijn de voordelen van een integrale benadering van verduurzaming en totaalontzorging ten aanzien van de energie-installatie?

1. Duurzaam ondernemen

Papendal streeft er als sportcentrum naar zowel op strategisch als operationeel niveau gezonde keuzes te maken ten aanzien van mens en milieu. Een duurzame energievoorziening past daarbij.

2. Minder energieverbruik

Alleen al in het hotel en conferentiecentrum is een gasreductie van 35% gegarandeerd.

3. CO₂-reductie

Het terugdringen van CO₂-uitstoot is een belangrijke ambitie van Papendal. Een totale reductie van zo'n 50% is haalbaar.

4. Verhuurbaarheid pand

In de huidige vastgoed- en kantorenmarkt is duurzaamheid een belangrijke onderscheidend vermogen om de aantrekkingskracht van panden te vergroten.

5. Verkrijgen subsidie

Aantoonbare activiteiten op het gebied van duurzaamheid en innovatie hebben Papendal geholpen bij het verkrijgen van provinciale subsidies.

6. Certificering behalen en behouden

Veel opdrachtgevers in de zorg- en overheidssector selecteren steeds strenger op duurzaamheid. Papendal beschikt al enkele jaren over de 'Gouden Green Key'-certificering; het internationale keurmerk voor bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche en de markt voor vergader- en congreslocaties. De duurzame energievoorziening helpt Papendal dit certificaat te behouden.

7. Financiële zekerheid

De energiekosten zijn de komende 13 jaar gegarandeerd, inclusief onderhoud, reparatie en vervanging. Aanvullende duurzame maatregelen zijn voor rekening van Eneco. Papendal hoeft geen voorinvestering te doen, waardoor alle liquide middelen beschikbaar blijven voor haar kerntaken.

8. Operationele continuïteit en prestatiegarantie

Papendal is verzekerd van optimale verwarming en koeling van de aangesloten panden. Eneco geeft hier een prestatie- en comfortgarantie voor af en doet alles wat nodig is om de prestaties te waarborgen.

Bewust omgaan met energie is de essentie

Jochem Schellens, directeur Hotel en Sportcentrum Papendal: "De afgelopen 10 jaar hebben veel nieuwe ontwikkelingen op ons terrein plaatsgevonden. Bij alle nieuwbouw- en renovatieprojecten onderzoeken we nadrukkelijk hoe we zaken zo duurzaam mogelijk kunnen aanpakken. Bewust omgaan met energie raakt natuurlijk aan de essentie van wat we hier doen op Papendal. We proberen de ideale omstandigheden te creëren waarin sporters zich kunnen ontwikkelen en met behulp van innovatie hun prestaties naar een steeds hoger niveau te brengen. De samenwerking met Eneco helpt ons om die randvoorwaarden te creëren en ook hierbij speelt prestatiegerichte innovatie een leidende rol. We zien Eneco echt als een strategische partner op weg naar een alsmaar duurzamere bedrijfsvoering."

Om het totale energieverbruik en de CO₂-uitstoot van Papendal structureel terug te dringen is een meerjaren masterplan voor het terrein ontwikkeld. Daarin zijn talloze energiebeperkende maatregelen opgenomen, waaronder de mogelijkheden voor warmte-koudeopslag (WKO).

ESCo, slimme manier van financieren

De WKO-installatie op Papendal is ondergebracht in een zogenaamde 'energy service company' (ESCo). Dit is een innovatieve samenwerkingsvorm waarin Eneco momenteel samenwerkt met Kuijpers Installaties Arnhem. Alle

De klant bepaalt koers en tempo

"Bij Eneco Zakelijk geloven we in een toekomst van gebiedsgerichte ontwikkeling; duurzaam, decentraal en samen met onze klanten en marktpartijen. De samenwerking met Papendal is hier een sprekend voorbeeld van. Er zijn al topprestaties geleverd, maar we gaan natuurlijk voor goud en onderzoeken of we samen nog verder kunnen komen. In onze visie gaan we naar een toekomst met lokale energienetwerken, duurzame productie ketens en smart grids waarin energiestromen worden uitgewisseld over en weer. Dat is de stip aan de horizon, de klant bepaalt koers en tempo."

Marijke Vos, projectontwikkelaar Eneco Zakelijk

De opmaat naar energieneutraal

“De meeste panden op Papendal zijn nu aangesloten op de WKO-installatie en er volgen er nog meer. Het uiteindelijke doel is onze warmte- en koudevoorziening volledig energieneutraal te maken. Daar leent de installatie zich goed voor. We kunnen dan bijvoorbeeld door middel van zonnepanelen onze eigen energie opwekken voor de warmtepompen. Op basis van onze ervaringen tot dusver durven we die stap zeker met Eneco te zetten.”

Rob Klijnhout, technisch coördinator Sportcentrum Papendal

benodigde investeringen worden door Eneco voorgefinancierd, vervolgens neemt de ESCo voor 13 jaar tegen een vast bedrag de gehele exploitatie over, inclusief prestatiegarantie. De voorfinanciering van Eneco wordt vanuit de besparing op energie en onderhoud terugbetaald. Jochem Schellens: “De slimme manier van financieren is voor ons doorslaggevend geweest, anders hadden we het nooit voor elkaar gekregen. Inmiddels gaat het om bewezen technologie, maar destijds was een WKO redelijk nieuw en moesten we onze achterban echt overtuigen van deze stap en de eventuele financiële risico's die erbij komen kijken. Een prestatiecontract, inclusief financiële en operationele garanties is in zo'n situatie ideaal.” De WKO verzorgt nu de verwarming en koeling van de Arnhemhal, het Sport en Innovatie Centrum, het Sport en Onderwijs Gebouw, de sportvelden en het trainingscomplex van Vitesse en het hotel en congrescentrum.

Versnellen vanuit integrale visie

De ambitie van Papendal reikt verder. Samen met Eneco wordt het hele gebied bekeken om het masterplan van Papendal in praktijk te brengen. Vanuit een gebiedsgerichte visie worden de functies en het verbruik van de verschillende gebouwen geanalyseerd en de energiestromen daarop ingericht. Eind 2014 zijn het hotel en congrescentrum aangesloten op de WKO. Een ingrijpende operatie, niet alleen in technische zin, maar ook in

praktisch-organisatorisch opzicht. De ombouw vond plaats terwijl het hotel en congrescentrum volledig in gebruik was. Jochem Schellens: “Niets dan lof voor de manier waarop Eneco dit heeft aangepakt. De gasten hebben er nauwelijks iets van gemerkt en dat terwijl het ketelhuis grenst aan onze belangrijkste zaal. De hele omschakeling is vlekkeloos verlopen. Nu gaan we samen met Eneco het verbruik van het hotel en congrescentrum verder omlaag brengen, bijvoorbeeld door de beglazing te vervangen, de verlichting aan te pakken en het optimaliseren van de klimaatinstallaties.”

Ook energiebewuste bezoekers profiteren. Eneco plaatst tien oplaadpunten voor elektrisch vervoer op het terrein, waar zij HollandseWind-stroom kunnen ‘tanken’.

Operationele ontzorging en comfortgarantie

Naast de transitie naar alsmaar duurzamere energieoplossingen, is ook de operationele ontzorging een belangrijke meerwaarde van de samenwerking tussen Papendal en Eneco. Rob Klijnhout, technisch coördinator Sportcentrum Papendal: “Onze technische dienst is met vier medewerkers verantwoordelijk voor alle gebouwen en accommodaties op het terrein. We zochten nadrukkelijk naar ontzorging op het gebied van verwarmen en koelen. Eneco neemt nu de volledige operationele verantwoordelijkheid op zich, inclusief onderhoud en storingsopvolging. Daarmee is de continuïteit gewaarborgd; als een installatie

Nieuwbouw is geen vereiste

“Met de aansluiting van het hotel en congrescentrum Papendal op de WKO-installatie laten we zien dat we ook een bestaand pand fundamenteel kunnen verduurzamen. Ten onrechte bestaat het idee dat dit alleen bij nieuwbouw rendabel zou zijn. Natuurlijk kun je bij nieuwbouw rekening houden met de juiste randvoorwaarden. Maar in het hotel en congrescentrum weten we nu al een gasbesparing van 35% te realiseren en daar komen later nog diverse verbeteringen aan de isolatieschil en binneninstallaties bij.”

Marten van Schie, contractbeheerder Eneco Zakelijk

aan vervanging toe is, zorgt Eneco daarvoor. Voor de sporters is een goed binnenklimaat van groot belang, maar ook in de hotel- en congreswereld worden daar hoge eisen aan gesteld. Het ene moment is een zaal leeg, het volgende moment zijn er 150 man aanwezig. Voorheen ging dat gepaard met de nodige temperatuurschommelingen. Eneco heeft nu een comfortgarantie afgegeven. Dat wil zeggen dat de temperatuur gegarandeerd binnen comfortabele marges blijft." Marcel Mijnsbergen, technisch beheerder bij Eneco: "Met de comfortgarantie geven we aan dat voor ons het eindresultaat het belangrijkste is. De techniek is secundair, een manier om de doelstellingen van onze klanten te realiseren. We definiëren onze prestaties aan de hand van het welzijn van de eindgebruikers. Zo geven we zwart op wit dat verduurzaming en gebruikscomfort perfect samen gaan."

De lange adem brengt je verder

"Langetermijndenken is inherent aan topsport. Veel sporters trainen niet voor de Olympische Spelen van 2016, maar richten hun blik al op 2020. Op Papendal realiseren we ons dat ook investeringen op het gebied van duurzaamheid om een lange adem vragen. Ik vind het belangrijk om dat te doen met partners die ook inzetten op een langetermijnrelatie. Partners zoals Eneco: als ideologisch en logisch samenvallen, dan weet je dat het goed zit."

Jochem Schellens, directeur Hotel en Sportcentrum Papendal

Contact

Wilt u meer weten over de mogelijkheden van een energieprestatiecontract met comfortgarantie voor uw pand(en)? Neem dan contact op met Marijke Vos.

Marijke Vos, projectontwikkelaar Eneco Zakelijk
M 06 2036 8991 | T 088 895 35 40
marijke.vos@eneco.com
www.eneco.nl/grootzakelijk

www.eneco.nl/grootzakelijk